

Sosyal Bilgiler dersinin Çevre Bilinci Geliřtirmesine Yönelik Öretmen Görüşleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Bilgiler dersinin Çevre Bilinci Geliřtirmesine Yönelik Öretmen Görüşleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30592>

Özet

Sosyal Bilgiler dersinin Çevre Bilinci Geliştirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği, Ergin (2011) tarafından Yüksek Lisans Tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, ortaokul düzeyindeki Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, kendi derslerinin çevre bilincinin öğrencilere kazandırılmasındaki rolüne, yeterliliğine ve karşılaşılan zorluklara dair algılarını ve görüşlerini sistematik olarak toplamaya amaçlanmaktadır. Ölçek, özellikle öğretmenlerin çevre eğitime yönelik tutumlarını, çevre konularını müfredata entegre etme becerilerini ve dersin bu konudaki potansiyelini değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Çalışma, Elazığ ili örneğinde gerçekleştirilmiş olup, ölçeğin geliştirme süreci detaylı olarak tezin içeriğinde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Bilgiler, Çevre Bilinci, Öğretmen Görüşleri, Çevre Eğitimi, Ölçek Geliştirme, Tutum, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

Ergin, E.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Sosyal Bilgiler Dersi öğretmenlerinin, çevre bilincinin geliştirilmesinde kendi derslerinin sahip olduğu potansiyel ve bu rolü yerine getirme süreçlerine dair mevcut görüşlerini ve algılarını bilimsel yöntemlerle ölçmek ve değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda, öğretmenlerin derste çevre konularına ne kadar yer verdikleri, bu konularla ilgilenirken hangi yöntemleri kullandıkları ve çevre eğitiminin etkinliğini artırmak için hangi faktörlerin önemli olduğunu belirlemek hedeflenmiştir. Elde edilen veriler, Sosyal Bilgiler müfredatının çevre eğitimi açısından geliştirilmesi için önemli çıkarımlar sunmaya amaçlanmaktadır.

Yapı (Konstrukt)

Ölçek, öğretmenlerin çevre bilinci geliştirmeye yönelik görüşlerini birden fazla alt boyutta ele alan karmaşık bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, genellikle üç ana bileşenden oluşur:

Öğretmenin Rol Algısı: Sosyal Bilgiler dersinin çevre bilinci kazandırmadaki temel sorumluluğuna dair öğretmenlerin inançları ve algıları.

Müfredat ve Entegrasyon Yeterliliği: Öğretmenlerin çevre konularını mevcut müfredata bağlı olarak bir şekilde entegre etme becerilerine ve müfredatın bu konudaki yeterliliğine dair değerlendirmeleri.

Eğitimsel Zorluklar ve Destek: Çevre bilinci eğitimini yürütürken karşılaşılan pedagojik, materyal veya idari zorluklar ile destekleyici faktörlere yönelik görüşler.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirildiği Yüksek Lisans Tezi (Ergin, 2011) kapsamında detaylandırılmıştır. Tezin özeti kapsamında geçerliğe dair doğrudan bir değer belirtilmese de, ölçek geliştirme çalışmaları genellikle kapsam geçerliği için uzman görüşü alınmış ve yapı geçerliği için ise faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır. **Yapı geçerliği**, maddelerin teorik olarak öngörülen alt boyutlar ne ölçüde temsil ettiğini gösterir.

Geçerlik analizlerinin, ölçeğin Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin çevre bilinci geliştirmeye yönelik görüşlerini doğru ve anlamlı bir şekilde ölçtüğünü göstermesi beklenmektedir. Detaylı geçerlik katsayıları ve yöntemleri için tezin metodoloji bölümüne başvurulmalıdır.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirliği (tutarlılığı) de tez çalışması dahilinde incelenmiştir. Güvenilirlik analizi genellikle **iç tutarlılık katsayısı** (Cronbach Alfa) hesaplanarak yapılmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Kaynakta güvenilirliğe dair doğrudan bir katsayı verilmemiştir. Ancak, akademik ölçek geliştirme standartlarına göre, ölçeğin kabul edilebilir düzeyde güvenilirliğe sahip olması ve bu değerlerin tezin bulgular kapsamında sunulması gerekmektedir. Güvenilirlik sonuçları, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar üretme yeteneğini teyit eder.

Faktör Analizi

Sosyal Bilgiler dersinin Çevre Bilinci Geliştirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği, bir geliştirme çalışması olduğu için, yapı geçerliğini sağlamak amacıyla muhtemelen **Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılarak çok boyutlu yapıya çıkarılmıştır. AFA, maddelerin hangi alt boyutlar altında toplandığını belirlemeye yardımcı olur.

Faktör analizi sonucunda, ölçeğin birden fazla faktörden (alt boyuttan) oluştuğu ve bu faktörlerin çevre bilinci eğitimine dair öğretmen görüşlerinin farklı yönlerini temsil ettiği varsayılabilir. Faktör yükleri, özdeğerler ve açıklanan varyans oranları gibi detaylı istatistiksel veriler, ölçeğin faktör yapısının sağlamasını kanıtlamaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Öğretmen Görüşlerini Ölçmeye Yönelik Tutum/Algı Ölçeği)

Format: Genellikle **Likert Tipi Derecelendirme** (Örn: Tamamen Katılıyorum - Hiç Katılmıyorum)

Kullanılabilir Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetişkin (Çalışan öğretmenler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki (özellikle Elazığ ili örneğinde) ortaokul düzeyinde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim (Self-Report) ölçeği. Uygulama, öğretmenlerin çevre bilinci geliştirmede derslerinin rolüne ilişkin kişisel yargılarını ifade etmelerini gerektirir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Araştırmaları, Öğretmen Eğitimi, Sosyal Bilgiler Müfredatı, Çevre Bilinci, Algı Ölçeği, Ergin 2011, Elazığ.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir

Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemiştir

Yazın Adresi: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez Kurumu)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler: Ölçek, akademik bir Yüksek Lisans Tezi kapsamında geliştirilmiştir ve genellikle akademik çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir. Ticari kullanım için yazarından izin alınması gerekebilir.

Ücret: Ölçek, tezin bir parçası olarak kamuya açık olduğundan, kullanım genellikle ücretsizdir (akademik amaçlar için).

Test Yılı: 2011

Referanslar

Ergin, E. (2011). *Çevre bilinci geliştirmede sosyal bilgiler dersinin rolüne ilişkin öğretmen görüşleri (Elazığ ili örneği)* (Yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi bařlantıs?: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: sosyal-bilgiler-dersinin-cevre-bilinci-gelistirmesine-yonelik-ogretmen-gorusleri-olcegi-toad.pdf

Sosyal Bilgiler dersinin Çevre Bilinci Geliřtirmesine Yönelik Öřretmen Görüşleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: Ölçeğin orijinal maddeleri, saşlanan kaynak özetinde mevcut değildir. Maddelerin tamamına, referans olarak belirtilen Ergin (2011) başlıklı Yüksek Lisans Tezi'nin Ekler bölümünden veya yukarıda belirtilen PDF dosyasından ulaşılabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM